

Afgørelser – Reg. nr.:

Fredningen vedrører:

Domme

Taksationskommissionen

Naturklagenævnet

Overfredningsnævnet

Fredningsnævnet

Kendelser

Deklarationer

By- og
Landskabsstyrelsen
Haraldsgade 53
2100 København Ø.

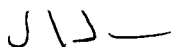
23. april 2009
J.nr. NKN-111-00045
salha

Medtaget i
By- og Landskabsstyrelsen

24 APR 2009

Hermed følger Naturklagenævnets afgørelse af dags dato i sagen om fredning af øen Egholm i Aalborg Kommune.

Med venlig hilsen

Sally Hansen
Afdelingssekretær

Naturklagenævnets afgørelse
af 23. april 2009
i sagen om fredning af øen Egholm i Aalborg Kommune
(j.nr. NKN-111-00045)

Fredningsnævnet for Nordjylland, Sydøstlige del, har den 27. maj 2008 afvist det af Danmarks Naturfredningsforening fremsatte forslag til fredning af øen Egholm. Afgørelsen er påklaget til Naturklagenævnet af Danmarks Naturfredningsforening.

Sagen blev rejst af Danmarks Naturfredningsforening den 17. november 2006 overfor det daværende Fredningsnævn for Nordjyllands Amt og omfatter øen Egholm på ca. 605 ha. Øen er privatejet, bortset fra ca. 22 ha, der ejes af Aalborg Kommune.

Den vestligste tredjedel af øen er udpeget som henholdsvis EF-habitatområde nr. 15 – Nibe bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal, som EF-fuglebeskyttelsesområde nr. 1 – Ulvedybet og Nibe Bredning og som Ramsarområde. Derudover forekommer en række arter, der er optaget på bilag IV til habitatdirektivet, bl.a. strandtudse, løgfrø, stor vandsalamander og flere arter af flagermus.

Det daværende Nordjyllands Amt vedtog den 9. september 2003 et regionplantillæg med VVM-vurdering for en 3. Limfjordsforbindelse til aflastning af Limfjordsbroen og tunnelen, der indeholder en gennemgang af tre forskellige linjeføringer, hvoraf den vestligste fører over Egholm. I VVM-redegørelsen var angivet en række forhold, der var forudsat vurderet i projekteringsfasen, først og fremmest vurderinger af Egholmlinjens påvirkning af Natura 2000 området vest for linjeføringen og vurderinger af strømforholdene i fjorden. Nævnet underkendte efter klage fra bl.a. Danmarks Naturfredningsforening tillægget som ugyldigt, idet VVM-redegørelsens beskrivelse af habitatområder, herunder udpegningsgrundlaget og dermed vejføringens forventede konsekvenser, var mangelfuldt og levede ikke op til forpligtelserne efter direktivet. Amtet havde heller ikke undersøgt og redegjort nærmere for de i bilag IV beskyttede arter, herunder strandtudsen.

Amtet vedtog i september 2006 et fornyet regionplantillæg nr. 211 for en 3. Limfjordsforbindelse med tilhørende VVM-redgørelse. Skov- og Naturstyrelsen nedlagde den 15. november 2006 veto mod tillægget, idet styrelsen ikke fandt, at kravene i habitatbekendtgørelsen og habitatdirektivet var opfyldt med hensyn til kravet om med rimelig sikkerhed at kunne vurdere, at der ikke blive tale om væsentlige negative påvirkninger af integritet og udpegningsgrundlag eller af bilag IV arter.

Danmarks Naturfredningsforening ønsker med fredningsforslaget en permanent sikring og udvikling af Egholms meget betydningsfulde natur- og landskabsværdier samt store rekreative kvaliteter. Det har gemmen en lang årrække været et stort ønske for foreningen af sikre øens natur og miljø, der er helt uberørt af byudvikling, uanset beliggenheden tæt på Aalborg. Det er netop denne beliggenhed, der ifølge foreningen gør øen særlig fredningsværdig.

I begrundelsen for en fredning indgår også planerne om en 3. Limfjordsforbindelse over øen samt risikoen for en vilkårlig landskabsudvikling, der overvejende vil blive bestemt af de markedsøkonomiske kræfter og uden en sikring af strandengene i takt med at havet stiger.

Fredningsnævnet besigtigede området og holdt offentligt møde den 14. maj 2007. Nævnet besluttede at indlede fredningssagen. Danmarks Naturfredningsforening blev dog anmodet om at fremsende yderligere materiale, da fredningsforslaget, der bar præg af et ønske om at forhindre vejanlæg og bevaring af status quo, ifølge fredningsnævnet burde være mere specificeret med hensyn til konsekvenserne af en fredning, internationale beskyttelseshensyn samt mere specifikt med hensyn til virkning på den fremtidige landbrugs- og skovdrift.

Danmarks Naturfredningsforening fremsendte den 31. august 2007 et revideret fredningsforslag til fredningsnævnet. Heri redegjorde foreningen bl.a. for områdets betydning for lysbuget knorregås og for mosehornuglen.

Ifølge fredningsforslaget er formålet at sikre øens landskab og særprægede ø-natur, at bevare og forbedre levedmulighederne for plante- og dyrelivet, at bevare og forbedre områdets landskabelige og naturmæssige kvaliteter, at sikre de kulturhistoriske og geologiske kvaliteter, at skabe grundlag for naturpleje og naturgenopretning, at sikre og udvikle områdets rekreative kvaliteter, at sikre og forbedre offentlighedens adgang, at sikre at området ikke gøres til genstand for fremtidig byudvikling og at medvirke til at sikre en gunstig bevaringsstatus for arter og naturtyper, som området er udpeget for.

Fredningen indeholder bestemmelser, der forbyder terrænændringer samt opførelse af bebyggelse og faste anlæg, idet fredningen dog ikke er til hinder for opførelse af erhvervsmæssigt nødvendigt byggeri.

Skovdriften på fredskovspligtige arealer skal være ekstensiv og skovene skal drives med plukhugst eller henligge som urørt skov. Landbrugsdriften kan forsætte som hidtil. Der er forbud mod anvendelse af gødning, sprøjtemidler og kalk på strandenge, ferske enge og overdrev omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. Der er forbud mod etablering af pelsdyrfarme og opførelse af drivhuse til gartneriformål. Der er ligeledes forbud mod dyrkning med utraditionelle afgrøder som f.eks. energipil.

Fredningen er ikke til hinder for etablering af nye stier mv. eller for at der kan ske oprydning.

Fredningen indeholder bestemmelser om pleje. Fredningen er ikke til hinder for flytning af det nuværende dige til en placering længere inde i landet, for etablering af vandhuller, søer eller lignende eller for rejsning af løvskov i begrænset omfang.

Området skal uden for de udyrkede arealer holdes åbent og tilgængeligt for offentligheden. Det gælder også arealer, som er hegnede af hensyn til græssende dyr.

Fredningsnævnet fandt det fortsat ikke oplyst, i hvilket omfang en eventuel fredning vil få konsekvenser for internationale beskyttelseshensyn, herunder i hvilket omfang disse beskyttelseshensyn kræver fredning set i forhold til den belastning, som må formodes at ville blive påført Egholm i forbindelse med et eventuelt motorvejsbyggeri.

Fredningsnævnet fandt, at forslaget fortsat er noget uklart i henseende til de byrder, der vil blive pålagt de enkelte lodsejere, og at det vil være meget vanskeligt at opgøre erstatningen.

Nævnet besluttede derfor at anmode Miljøcenter Aalborg om redegøre nærmere for i hvilket omfang en påtænkt motorvejsforbindelse over øen kan forventes at få indflydelse på livsvilkårene for strandtudsens og lysbuget knortegås samt om der bør tages særlige hensyn til mosehornuglen, og Aalborg Kommune om at oplyse i hvilket omfang Egholm udgør et aktiv i forbindelse med undervisning i biologi og naturkendskab.

Miljøcentret udtalte bl.a., at der er registreret strandtudser på stort set hele øen. Skov- og Naturstyrelsens veto vedrørte især antallet af erstatningsbiotoper samt omfanget af paddehegn, der

afspærrer dyrenes adgang til vejanlægget og dermed forhindrer eller reducerer antallet af trafikdræbte individer. Lysbuget knortegås må som sådan anses for en truet art. Arten er generelt mest følsom overfor forringet fødetilgængelighed og forstyrrelser, hvor mennesker og hunde kan ses af fuglene. Skov- og Naturstyrelsens veto vedrørte ikke VVM-vurderingens behandling af lysbuget knortegås og det må derfor antages, at de hensyn der blev foreslået taget, var tilstrækkelige. Mosehornuglen yngler på store åbne heder, klitter og strandenge. Området langs Himmerlands kyst syd for Egholm og sandsynligvis også dele af Egholm rummer i dag overvintrende mosehornugler. Det antages, at overvintrende fugle ikke så hyppigt er udsat for trafikdrab. Trafikdrab er hyppigst blandt ungfugle, der lige er begyndt at flyve. Risikoen for trafikdrab kan ned sættes ved hensigtsmæssig udformning af vejanlægget.

Det er samlet miljøcentrets vurdering at opdatering af den eksisterende VVM- vurdering med en grundigere undersøgelse af paddeforekomsten langs hele forslaget til motorvejstracéet og en styrkelse af afværgeforanstaltninger gennem bindende krav og ikke blot hensigtserklæringer, vil kunne godkendes af By- og Landskabsstyrelsen.

Det vurderes således, at øens internationale og nationale naturbeskyttelsesinteresser ikke vil blive påvirket væsentligt, hvis der opstilles de rigtige vilkår i en VVM godkendelse.

Aalborg Kommune redegjorde indgående for undervisningen i tilknytning til naturskolen på Egholm og i tilknytning til kommunens naturture samt anden form for naturinformation.

Kommunen understregede, at øen udgør et væsentligt aktiv i forbindelse med undervisning i biologi og naturkendskab. Øens bynære beliggenhed og egenart som en ø bevirker, at øen er et af kommunens vigtigste aktiviteter i forbindelse med skolebørns undervisning i biologi og naturforståelse. Øen har tilsvarende værdi for større grupper af voksne, der deltager i kommunens offentlige naturvandringer på øen. Selv om størstedelen af øen er opdyrket agerland findes der dog på strandengene, på de udyrkede arealer, i skovene og langs markvejene og på det lave vand øen rundt en særdeles spændende og varieret naturlig plante- og dyreverden, som er udgangspunkt for undervisningen i biologi og naturkendskab. De gode bybusruter til færgen og selve færgeturen til øen er også en fordel for undervisningen.

Fredningsnævnet har i den trufne afgørelse lagt til grund, at Danmarks Naturfredningsforening i lyset af de påtænkte planer om etablering af en 3. motorvejsforbindelse, har tilsigtet en permanent sikring og udvikling af Egholms natur- og landskabsværdier samt rekreative kvaliteter i nærheden af Danmarks 4. (nu 3.) største by og således har rejst fredningssagen med det hoved-

formål at undgå, at etablering af en motorvejsforbindelse griber forstyrrende ind på øens naturværdier.

Efter at have indhentet yderligere oplysninger lægger fredningsnævnet endvidere til grund, at en væsentlig del af øen er omfattet af strandbeskyttelseslinjen og naturbeskyttelseslovens § 3 (strandenge), at fredningsforslaget også i den reviderede udgave i vidt omfang åbner mulighed for en bevarelse af status quo i henseende til landbrugs- og skovdrift og at de rekreative interesser, der knytter sig til øen og dens nære beliggenhed ved Aalborg, i tilstrækkeligt omfang kan tilgodeses, uanset om de områder, der for en væsentlig del ejes af Aalborg Kommune, er undergivet fredning eller ej.

For så vidt angår strandtudsens og lysbugets knortegås antager fredningsnævnet på baggrund af de indhentede oplysninger, at disse arters tilstedeværelse og udvikling på Egholm vil være tilstrækkeligt beskyttet af de allerede eksisterende offentligretlige reguleringer og den påtænkte VVM-redegørelse i forbindelse med et eventuelt motorvejsbyggeri.

På den baggrund og idet fredningsnævnet lægger til grund, at de hensyn, der kan tale for at værne øens natur og miljø så samfundsudviklingen kan ske på et bæredygtigt grundlag i respekt for dyre- og plantelivet, ikke forudsætter en fredning, har fredningsnævnet afvist det fremsatte fredningsforslag.

Danmarks Naturfredningsforening har i klagen anført, at det gennem mange år har været et stort ønske hos foreningen at sikre Egholms natur og miljø. Øen er helt uberørt af byudvikling trods den umiddelbare beliggenhed til Aalborg, hvilket gør den særdeles fredningsværdig. En væsentlig del af øen er udpeget som Natura 2000 område.

Øen rummer desuden, især langs nordsiden, en del intakte strandenge. Med stigende vandstande på grund af klimaforandringer kan det ikke udelukkes, at strandengene bliver oversvømmede. Behovet for at sikre og udvide øens nationale og internationale naturværdier kombineret med øens store og voksende rekreative betydning gør fredning til en oplagt ramme om den udvikling, der bør ske på øen, så det ikke bliver en vilkårlig udvikling præget af et massivt motorvejsanlæg, der får lov til at præge øen.

I foreningens overvejelser og begrundelse for en fredning er også indgået planerne om at placere en 3. Limfjordsforbindelse over øen. Et sådant vejanlæg vil virke som en fysisk barriere mellem øens østlige og vestlige del og vil være et voldsomt indgreb i et ellers uberørt landskab. En sådan fast forbindelse vil utvivlsomt være et aktivt for øens beboere, men vil også ændre radikalt på

typen af turister til øen, som i stigende grad vil blive bilister mod i dag cyklister og gående. Samtidig vil øen blive stærkt påvirket af motorvejsstøj, hvilket vil have en negativ indflydelse på øens rekreative værdier og kvaliteter.

Det er i øvrigt også tvivlsomt om Danmark, såfremt motorvejsprojektet bliver en realitet, lever op til sine internationale forpligtelser.

Flere myndigheder har gennem årene vurderet, at det er endog meget problematisk at anlægge en vej hen over Egholm. Alligevel har fredningsnævnet besluttet at afvise en fredning af øen, som ellers vil kunne danne den ramme om Egholms uberørte landskab, særligt beskyttede arter og naturområder og rekreative kvaliteter, som vil give øen en permanent beskyttelse og være grundlaget for øens udvikling.

Hovedformålet med fredningen er at sikre og udvikle de store rekreative værdier samt sikre og forbedre forholdene for øens plante- og dyreliv. Konsekvensen af en sådan beskyttelse vil forhåbentlig være, at en motorvejsforbindelse må opgives.

By- og Landskabsstyrelsen har henholdt sig til Skov- og Naturstyrelsens tidligere udtalelse til fredningsnævnet, hvorefter styrelsen helt overvejende vil have fokus på fredningssager, der har en klar national interesse, hvilket styrelsen ikke mener er tilfældet i denne sag.

Aalborg Kommune har understreget, at man alene har foretaget en fredningsteknisk vurdering af det foreliggende fredningsforslag og vurderet fredningens egnethed til at sikre de opstillede formål, og ikke om en fredning er nødvendig eller ønskelig for Egholm.

Et væsentligt formål med fredningen er at sikre truede dyrearter, særligt strandtudsen og lysbuget knortegås. Som det fremgår af udtalelsen fra Miljøcenter Aalborg vil en broforbindelse først og fremmest kunne påvirke lysbuget knortegås i forbindelse med dens fouragering på søterritoriet, da den er afhængig af udbredelsen af ålegræs. Det er uoplyst, hvorfor fredningsforslaget ikke indeholder de pågældende arealer på søterritoriet med henblik på beskyttelse heraf og af forekomsten af ålegræs.

For så vidt angår strandtudsen sikrer fredningen ikke bevarings- og levevilkår, idet fredningsforslaget kun indeholder en "ikke til hinder for" bestemmelse for etablering af søer, vandhuller mv., således at disse alene kan etableres efter nærmere aftale med lodsejerne.

Fredningen indeholder heller ikke bestemmelser der sikrer, at digerne trækkes tilbage eller væsentlige forbedrede muligheder for friluftslivet.

Bestemmelsen om forbud mod terrænændringer kan i det væsentlige benyttes til at forhindre anlæg af en motorvej over øen.

Bestemmelserne om skovdrift får kun virkning for kommunens skove, der allerede drives ekstensivt, og bestemmelserne om landbrugsdrift indeholder alene forbud mod utraditionelle afgrøder og en plejeret for § 3 arealer.

Kommunen har sammenfattende vurderet, at fredningen har et meget bredt og upræcist formål, som der kun i meget begrænset omfang følges op på i fredningsbestemmelserne. Fredningen indeholder således mange "ikke til hinder for" bestemmelser, som ikke sikrer formålene, således at fredningen bliver uden væsentligt indhold og brugbarhed i forhold til de opstillede mål.

Naturklagenævnets afgørelse

I sagens behandling har deltaget 9 af Naturklagenævnets 10 medlemmer: Lars Busck (Formand), Ole Pilgaard Andersen, Martin Glerup, Leif Hermann, Lykke Outzen, Vibeke Peschardt, Poul Søgaard, Jens Vibjerg og Henrik Waaben.

Naturklagenævnet har den 16. april 2009 besigtiget øen og holdt offentligt møde.

Naturklagenævnet udtaler:

Naturklagenævnet finder, at området rummer natur- og landskabelige værdier som sammenholdt med de rekreative interesser, der er knyttet til øen, først og fremmest på grund af den nære beliggenhed til Aalborg, vil kunne begrunde en fredning.

Ifølge det foreliggende fredningsforslag har fredningen til formål sikre og udvikle disse værdier, bl. a. gennem naturpleje og genopretning.

Naturklagenævnet finder imidlertid ikke, at der med de foreslåede fredningsbestemmelser er taget stilling til, hvilke foranstaltninger, der konkret skal iværksættes for at nå de opstillede mål, bl.a. i relation til en forbedring af de naturmæssige kvaliteter og levedulighederne for plante- og dyrelivet. Flere bestemmelser er endvidere uklare. Det er ikke muligt at bedømme forslaget økonomiske konsekvenser på det foreliggende grundlag.

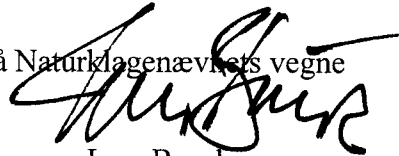
Danmarks Naturfredningsforening har heller ikke inddraget Aalborg Kommune i sagen uanset øens rekreative betydning og uanset gennemførelse af de påtænkte naturgenopretningsprojekter forudsætter kommunens positive medvirken.

Et flertal på 7 af nævnets medlemmer finder på den baggrund at fredningsnævnets afgørelse bør stadfæstes og det foreliggende fredningsforslag afvises.

Mindretallet (Martin Glerup og Leif Hermann) finder, at sagen bør hjemvises til fornyet behandling i fredningsnævnet med udgangspunkt i gennemarbejdede bestemmelser, der konkretiserer hvilke foranstaltninger, der skal iværksættes for at nå de opstillede mål med fredningen.

I overensstemmelse med flertallets stemmeafgivning går Naturklagenævnets afgørelse herefter ud på, at Fredningsnævnet for Nordjylland, Sydøstlige del's afvisning af det fremsatte fredningsforslag stadfæstes.

På Naturklagenævnets vegne

Lars Busck

Formand

**Fredningsnævnet for Nordjylland
Sydøstlige del
Badehusvej 17
9000 Aalborg, Tlf. 96307000**

den 25. juli 2008

**Buderupholm Statsskovdistrikt,
Skov- og Naturstyrelsen
Møsskovgård
Møldrupsvej 26
9520 Skørping**

MODTAGET

28 JULI 2008

Buderupholm Statsskovdistrikt

Vedr. fredningsnævns sag - Egholm

**Vedlagt fremsendes afgørelse af 27. maj 2008 - fredning af øen Egholm,
Aalborg kommune.**

Med venlig hilsen

Kirsten Carstensen
sekretær for
Fredningsnævnet for Nordjylland
Sydøstlige del.

AFGØRELSE

af

27. maj 2008

i

**FS 7/2007: Fredning af øen Egholm,
Aalborg Komme.^{are}**

Den 17. november 2006 rejste Danmarks Naturfredningsforening over for det daværende Fredningsnævn for Nordjyllands Amt en fredningssag med forslag til fredning af ca. 598 ha som udgøres af øen Egholm i Aalborg Kommune.

I forbindelse med kommunalreformen blev Fredningsnævnet for Nordjylland, Sydøstlige del etableret. Dette nævn kunne påbegynde sit arbejde efter at medlemmer til nævnet var udpeget den 1. marts 2007, herunder påbegynde behandlingen af fredningsforslaget.

Formålet med fredning

I det oprindelige fredningsforslag fra Danmarks Naturfredningsforening er baggrunden for fredningsforslaget angivet at være et ønske om, at der lægges op til en permanent sikring og udvikling af Egholms natur- og landskabsværdier og rekreative kvaliteter. Sagsrejserne henviser til Egholms beliggenhed i umiddelbar nærhed af Aalborg. Der ønskes etableret fortsat mulighed for at bevare et åbent og og veletableret landbrugsland umiddelbart uden for Danmarks 4. største by. Der ønskes ifølge sagsrejserne endvidere skabt sikkerhed for at bevare og forbedre levedmulighederne for øens planter og dyreliv samt medvirke til Danmarks Internationale forpligtelser indenfor de internationale beskyttede naturområder.

Endelig anføres det i fredningsforslaget, at sagsrejserne foruden ovennævnte tillige ønsker at sikre øen Egholm for "truslen fra en kommende 3. Limfjordsforbindelse".

Allerede eksisterende offentlig retlig regulering

Af Øen Egholms ca. 598 ha er ca. 271 ha omfattet af strandbeskyttelseslinie, naturbeskyttelseslovens § 15, 9,36 ha er fredskov, der ejes af Aalborg Kommune og ca. 104 ha eng, mose og strandeng er registreret som beskyttet natur jf. naturbeskyttelseslovens § 3. Ca. 183 ha er udpeget som habitatområde og fuglebeskyttelsesområde.

Fredningssagens behandling

Efter indgivelse af oprindeligt fredningsforslag, der blev modtaget den 17.

november 2006 i det daværende Fredningsnævn for Nordjyllands Amt har Danmarks Naturfredningsforening fremsendt skrivelse af 15. november 2006 med bemærkninger til, hvorledes fredningsforslaget forholder sig til international beskyttede naturområder. Fredningsforslaget har herefter været bekendtgjort i Statstidende den 30. november 2006 samt i Nordjyske Stiftstidende den 1. december 2006.

Indkaldelse til offentlig møde

er bekendtgjort i Statstidende den 12. april 2007 og i Nordjyske Stiftstidende den 12. april 2007. Ved skrivelse af 9. maj har Miljøministeriet, Skov- og Naturstyrelsen oplyst, at styrelsen ikke vil give møde ved det offentlige møde, men forudsætter, at Aalborg Kommune varetager de internationale beskyttelsesinteresser som er omfattet af Fredningsforslaget. Den 14. maj 2007 blev afholdt offentlig møde på Egholm, hvortil berørte lodsejere, og repræsentanten for sagsrejsere, Aalborg Kommune, DOF, Friluftsrådet, foreningen Søholt, Dansk Vandrelaug var mødt.

Fra Aalborg Kommune blev der givet udtryk for, at fredningsforslaget, hvis det gennemføres, vil medføre en særdeles lempelig fredning, der kun i meget ringe omfang berører den eksisterende tilstand, således at landbrug- og skovbrug fortsat vil kunne drives som hidtil. Det var den konkluderende opfattelse hos Kommunens repræsentant, at kun bestemmelserne om terrænændringer vil have en reel virkning og skulle ses i lyset af ønsket om at undgå, at der anlægges en motorvej. Betydningen af, at et areal er udlagt som habitatsområde, er alene, at der ikke må foretages noget, der er i strid med hensynet bag etableringen af habitatsområde. Der er således ikke noget i vejen for, at der eksempelvis anlægges en vej over Egholm så længe den ikke forringer levedmulighederne for sjældne dyrearter.

Det blev fra flere sider påpeget, at fredningsbestemmelserne i fredningsforslaget ikke stemmer overens med det angivne fredningsformål.

Efter votering besluttede nævnet at indlede fredningssagen, dog således, at sagsrejsere anmodedes om at fremsende yderligere materiale, ligesom det blev tilkendegivet, at forslaget, der angiveligt bæres af et ønske om at hindre

vejanlæg og bevarelse af status quo, bør være mere specificeret med hensyn til konsekvenser af en fredning, internationale beskyttelseshensyn samt mere specifikt med hensyn til virkning på fremtidige landbrugs- og skovbrugsdrift. Nævnet tilkendegav, at det derefter vil vurdere, hvorvidt forslaget har ændret karakter og dermed giver anledning til afholdelse af endnu et offentlige møde.

Danmarks Naturfredningsforening udarbejdede derefter den 23. august 2007 et fornyet forslag til fredning af øen Egholm, hvori det anføres:

"....."

Allerede i 1996 slog Miljø- og Energiministeriet i forbindelse med planlægningen af en Limfjordsforbindelse fast, "at der ud fra et landskabs- og naturmæssigt synspunkt er afgørende forskel mellem de foreslåede linieføringer, og at de løsninger, der går over Egholm, er problematiske i forhold til de nationale interesser, ministeriet varetager. Egholm-linien griber bl.a. ind i et overvejende åbent landskab med radikale konsekvenser for dette, og med en mulig påvirkning af det vest for beliggende fuglebeskyttelsesområde. (De mente i øvrigt ikke, at det er Egholm-linien, der aflaster trafikpresset i bymidten bedst, hvilket jo er formålet med en 3. Limfjordsforbindelse.", jf. bilag 4.

I 2003 udsendte Nordjyllands Amt et regionalplantillæg for bl.a. Egholm-linien. Skov- og Naturstyrelsen besluttede, at uanset at Egholmlinien ville gøre et kraftigt indgreb i landskabet, fandt man ikke at der var grundlag for et veto. Naturfredningsforeningen og andre påklagede regionplantillægget til Naturklagenævnet og fik medhold i februar 2006. Amtet udarbejdede efterfølgende i september 2006 et nyt regionplantillæg med en VVM-redegørelse. Denne gang valgte Skov- og Naturstyrelsen at nedlægge veto under henvisning til at materialet er utilstrækkeligt til belysning af konsekvenserne for EU-fuglebeskyttelsesområdet og bilag IV-arterne, der er beskyttet efter Habitat-direktivet, jf. bilag 5

Det er på denne baggrund Danmarks Naturfredningsforenings holdning, at hele øen Egholm bør fredes for at sikre den enestående natur og de landska-

belige værdier imod en vilkårlig udvikling samt evt. ødelæggende vejbyggeri og fremtidig byudvikling. Samtidig vil fredningen kunne skabe muligheder for naturgenopretning og pleje af naturen samt sikre at øens rekreative kvaliteter udvikles i respekt for de naturmæssige og landskabelige værdier.
....."

Den 2. oktober 2007 afholdt fredningsnævnet nyt voteringsmøde på baggrund af det nu foreliggende reviderede fredningsforslag, hvori det hedder fra forhandlingsprotokollen:

"....."

På baggrund af det nu foreliggende drøftede fredningsnævnet forslaget i lyset af, at der i forhold til det tidligere fredningsforslag nu synes at være indføjet i det væsentlige to yderligere elementer, nemlig en stærkere understregning af fredningsbehovet set i lyset af Egholms bynære placering i forhold til landets fjerde største by og i forhold til, at der kan være et særligt hensyn at tage til strandtudsens. Derudover drøftedes forslaget i lyset af den forevisning, der fandt sted under besigtigelsen den 14. maj 2007, hvor det blev fremhævet, at der især var hensyn at tage til den lysbugede knortegås, der ifølge det oplyste er udryddelsestruet på verdensplan.

Fredningsnævnet fandt, at det fortsat ikke er oplyst, i hvilket omfang en eventuel fredning vil få konsekvenser for internationale beskyttelseshensyn, herunder i hvilket omfang disse beskyttelseshensyn kræver fredning, set i forhold til den belastning, som måtte formodes at ville blive påført Egholm i forbindelse med et eventuelt motorvejsbyggeri.

Fredningsnævnet var overordnet af den opfattelse, at forslaget fortsat er noget uspecificeret i henseende til, hvilke nærmere angivne byrder, der vil blive pålagt de enkelte lodsejere, således at det i forbindelse med eventuel erstatningsopgørelser vil være meget vanskeligt at specificere, i hvilket omfang en eventuel fredning vil kunne udløse erstatning.

Derudover fandt fredningsnævnet, at forslaget i vidt omfang henviser til en fremtidig situation, og hvorledes naturpleje og fremtidige udbygninger af diger vil kunne få indflydelse på øens naturliv og naturforekomster.

Der var enighed om at søge sagen nærmere oplyst med henblik på en endelig votering.

Der var enighed om, at rette forespørgsler til henholdsvis Miljøcenter Aalborg og til Aalborg Kommune.

Spørgsmål til Miljøcenter Aalborg:

Miljøcenteret bør vurdere eller indhente vurdering af, i hvilket omfang en fremtidig påtænkt motorvejsforbindelse på øens østlige del kan forventes at få indflydelse på strandtudsens livsvilkår på Egholm.

Miljøcenteret bedes endvidere vurdere eller indhente vurdering om, hvorvidt en påtænkt motorvejsforbindelse på Egholms østlige del vil få indflydelse på livsvilkårene for den lysbugede knortegås.

Endvidere bedes foretaget en vurdering af, i hvilket omfang den lysbugede knortegås må anses for en truet dyreart.

Miljøcenteret bedes endvidere vurdere, om der er særlige hensyn at tage til mosehornuglen, der efter det oplyste ikke aktuelt findes på Egholm, herunder om en fremtidig fredning af Egholm vil kunne tænkes at være befordrende for mosehornuglens fortsatte tilstedeværelse i Danmark.

Aalborg Kommune anmodes om at udtale sig om

I hvilket omfang Egholm aktuelt udgør et aktiv i forbindelse med undervisning i biologi og naturkendskab.

....."

Miljøministeriet ved Miljøcenter Aalborg har ved skrivelse af 10. januar 2008 anført:

"

Fredningsnævnet for Nordjylland har i brev af 19. oktober 2007 bedt Miljøcenter Aalborg besvare nogle spørgsmål om effekterne af påtænkt motorvej over Egholm på arterne Strandtudse, Lysbuget Knortegås og Mosehornugle. Spørgsmålet forstås desuden således, at der samlet ønskes en vurdering af om hvorvidt en tredje Limfjords forbindelse over Egholm, vil kunne opnå VVM-godkendelse.

Ad. Strandtudse *Bufo Clamita*

Strandtudse *Bufo calamita* er på habitatdirektivets bilag IV og således omfattet af den strenge beskyttelse i direktivets art. 12. Beskyttelse gælder den direkte påvirkning/ødelæggelse af raste- og yngleområder. I forbindelse med vurderinger af denne påvirkning i VVM og planer kan der opstilles særlige økologiske foranstaltninger, der modvirker den negative påvirkning. Der stilles rimeligt store krav til grundigheden af forundersøgelser i forbindelse med VVM vurderinger.

I forbindelsen med den VVM-vurdering der blev udarbejdet af konsulenter for Vejdirektoratet, Aalborg Kommune og Nordjyllands Amt i 2006, blev der registreret kvækkende strandtudser på stort set hele Egholm. Skov- og Naturstyrelsen nedlagde veto mod, at vurderingen kunne danne grundlag for en godkendelse. Skov- og Naturstyrelsens indsigelse gik især på antallet af erstatningsbiotoper for en lokalitet, hvor strandtudse var blevet registreret kvækkende. Lokaliteten var en oversvømmet lavning på en dyrket mark, samt på omfanget af paddehegn, der afspærrer dyrenes adgang til vejanlægget, og dermed forhindrer eller reducerer antallet af trafikdræbte individer.

Ad. Lysbuget Knortegås *Brenta benicla hrota*

Lysbuget Knortegås er en race af knortegås, den delbestand der yngler på Svalbard og Nordøstgrønland overvintrer langt overvejende i Danmark og verdensbestanden er lille, ca. 6000 individer, men dog i fremgang. Artens nationale bevaringsstatus betegnes som ugunstig stigende (DMU, faglig-rapport nr. 462) og må som sådan anses for truet.

Knortegås er del af udpegningsgrundlaget i EF-fuglebeskyttelsesområde nr. 1 Nibe- og Gjøl Bredninger, da de regelmæssigt forekommer med en store andel af verdensbestanden i området. 1500 fugle er ikke ualmindeligt og større tal er registreret. Gæssene fouragerer dog også øst for området, bl.a. lang nordkysten af Egholm, hvor et evt. motorvejs anlæg skal fæstes til øen.

Arten er generelt mest følsom overfor forringet fødetilgængelighed og forstyrrelser hvor mennesker og hunde kan ses af fuglene, altså gående, sejladt i åben båd o.lign.

Skov- og Naturstyrelsen nedlagde ikke veto mod VVM vurderingens behandling af Lysbuget Knortegås, og det må derfor antages at de hensyn der blev forslået taget var tilstrækkelige. Arten benytter området fra september til maj (varierende fra år til år) og spiser primært vandplanter i fjorden på lavt vand. Der er eksempler fra andre steder, der viser at fuglene ikke er sky over for vejanlæg, men sediment fra anlægsarbejdet kan potentielt forringe fourageringen.

Rigtigt tilrettelagt vil hverken anlægsfasen eller selve motorvejen påvirke Lysbuget Knortegås væsentligt.

Ad. mosehornugle *Asio flammeus*

Mosehornugle yngler på store åbne heder, klitter og strandenge. Området langs Himmerlands kyst syd for Egholm og sandsynligvis også dele af Egholm rummer i dag overvintrende mosehornugler. Særligt ses fuglene omkring lystbådehavnen. Det antages at overvintrende fugle ikke så hyppigt er udsat for trafikdrab. Trafikdrab er hyppigst

blandt ungfugle, der lige er begyndt at flyve. En kommende genopretning med etablering af større åbne strandengsarealer, især på nordvest delen af Egholm kunne potentielt skabe yngleforhold for Mosehornugle. Motorvejsanlægget er foreslået placeret på den østlige del af øen, og risiko for trafik drab kan nedsættes ved hensigtsmæssig udformning af vejanlægget, herunder nedsænket vejforløb omkring underføringen syd for Egholm og beplantning langs vejen.

Øvrige bemærkninger

Miljøcenteret gør opmærksom på at ansvaret for udarbejdelse af (supplerende) VVM vurderinger ligger hos de relevante myndigheder, her Aalborg Kommune og / eller Vejdirektoratet.

Det er Miljøcentrets vurdering, at opdatering af den eksisterende VVM vurdering, med en grundigere undersøgelse af paddeforekomsten langs hele forslaget til motorvejstransektet og en styrkelse af afværge-foranstaltninger, herunder at der stilles direkte krav og ikke blot hensigts erklæringer, vil kunne godkendes. Denne kompetence er nu placeret i By- og Landskabsstyrelsen.

Det vurderes således, at de internationale og nationale naturbeskyttelses interesser der er på Egholm, ikke vil blive påvirket væsentligt, hvis der opstilles de rigtige vilkår i en VVM godkendelse.

....."

Miljøministeriet, Miljøcenter Aalborgs besvarelse har været forelagt for Danmarks Naturfredningsforening, der ved skrivelse af 25. februar 2008 har svaret således:

"....."

Fredningsnævnet har den 24. januar 2008 anmodet Danmarks Naturfredningsforening om eventuelle kommentarer til Miljøcenter Aalborgs vurdering af eventuelle effekter af påtænkt motorvejsbyggeri på Egholm.

Miljøcenteret vurderer,

- at opdatering af den eksisterende VVM med en grundigere undersøgelse af paddeforekomsten langs hele forslaget til motorvejstrace og en styrkelse af afværgeforanstaltninger, herunder at der stilles direkte krav og ikke blot hensigtserklæringer, vil kunne godkendes. Videre vurderer de at de internationale og nationale naturbeskyttelses interesser der er på Egholm, ikke vil blive påvirket væsentligt, hvis der opstilles de rigtige vilkår i en VVM-godkendelse.

Foreningens kommentarer hertil er følgende:

Padder

Hvad angår strandtudser, er det en klar forudsætning at man er omhyggelig med afværgeforanstaltninger i anlægs- og driftsfasen, ligesom det bør forudsættes at der opsættes passende paddehegn mv. langs vejen.

En supplerende VVM-undersøgelse bør samtidig indeholde vurdering af effekten på andre relevante paddearter. Hverken løgfrø eller spidssnudet frø er blevet ordentligt undersøgt. Det er en klar mangel ved VVM-undersøgelsen, som der bør rettes op på.

Et stort forbehold overfor evt. kommende vejanlæg bør således afhænge, af hvad en supplerende VVM-undersøgelse måtte vise.

Lysbuget Knortegås

En broforbindelse vil primært kunne påvirke Lysbuget Knortegås i forbindelse med artens fouragering på søterritoriet. Knortegåsen er totalt afhængig af tilstedeværelsen af ålegræs. Med den til stadighed forekomme variation i udbredelsen af ålegræs, opstår der situationer med betydelig reduktion af artens fourageringsmuligheder og deraf følgende reduktion af knortegåsbestandene. Det er derfor et vigtigt spørgsmål, om broforbindelsen vil medføre (yderligere) reduktion (fødemæssigt eller forstyrrelsmæssigt) af eksisterende eller potentielle fourageringsområder.

Mosehornugle

Mosehornuglen vil primært kunne påvirkes af vejforbindelsen hen over øen, idet det meste af øen må formodes, at fungere som fourageringsområde for de overvintrende fugle. I modsætning til Miljøcentrets antagelse om, at om at "trafikdrab er hyppigst blandt ungfugle, der lige er begyndt at flyve" skal også udstrækkes til at omfatte de ungfugle, der første år overvintret på øen.

Generelt er det foreningens opfattelse, at det er yderst problematisk, med intensive bro- og vejanlægsaktiviteter direkte op til Natura 2000 områder. Langt de fleste af disse områder er i sin tid udlagt og afgrænset uden nogen form for bufferzoner. Dette bevirker, at beskyttelsesområdernes randområder ikke fungerer efter hensigten. Da man i sin tid gennemførte oprettelsen af "Jagt- og forstyrrelsesfri kerneområder for vandfugle", var sikringen af bufferzonen en vigtig parameter for områdernes afgrænsning.

Endelig skal foreningen henvise til, at Egholms værdi som bynært naturområde blandt andet i forbindelse med undervisning af skolebørn i biologi og naturkendskab og gymnasieelever i feltbotanik og feltornitologi vil være stærkt forringet, såfremt der anlægges en motorvej tværs hen over øen. Enhver der har været på Københavns vestegn ved at der ikke findes et eneste sted, hvor naturen ikke er stærkt præget og voldsomt forringet ved den vedvarende og stressende lyd af biltrafik. Uanset hvad en kommende forbedret VVM måtte vise, så vil Egholm for altid være helt uegnet til det undervisningsmæssige og rekreative formål som i dag kendetegner Egholm.

På den baggrund opfordrer foreningen Fredningsnævnet til at beslutte at gennemføre en fredningssag på Egholm, da dette er den eneste tilbageværende vej til sikring af Egholm som levested for sjældne og truede arter, rekreativt frirum for Aalborg befolkning og aktiv i forbindelse med undervisning i naturfag.

....."

Aalborg Kommune har i skrivelse af 3. marts 2008 nærmere anført:

"

Ved besvarelse af spørgsmålet har Aalborg kommune opdelt undervisning i den egentlige folkeskoleundervisning og den bredere undervisning, som blandt andet formidles gennem kommunens naturture. Desuden formidles øens biologi og natur gennem en folder om Egholm og gennem en udstilling på øen. Fredningsnævnets spørgsmål om biologi og naturkendskab kan således være knyttet til egentlige undervisningemner i skolesammenhæng, eller med en bredere betydning, hvor biologi og naturkendskab formidles til et bredt udsnit af kommunens borgere.

.....

Undervisningen i tilknytning til Aalborg kommunes naturskole

Naturskolen på Egholm tilbyder konkrete undervisningsforløb fra 4. - 9. klasse, hovedsageligt inden for fagområderne geografi, natur og saltvandsbiologik. Undervisningsbygningen ligger på Egholms østlige del. De ca. 1.100 folkeskolebørn, der årligt besøger naturskolen, undervises dels i skolens lokaler og dels i det fri. Undervisningen i det fri foregår dels på land og dels på Limfjorden.

Inde for geografi omfatter undervisningen hovedsageligt kortforståelse, terrænets udnyttelse, klima verdenshjørner, geologi, landmåling med mere. Inden for natur og miljø foregår undervisningen dels på Limfjorden ud for øens østlige og nordøstlige del samt omkring færgelejet og i strandkanten i disse områder. Formålet er undersøgelser af havbundens flora og fauna og undersøgelser af vandkvaliteten. Desuden foregår undervisningen på land, hvor der blandt andet røgtes ruser.

Samlet set foregår undervisningen i tilknytning til Aalborg kommunes naturskole, hovedsageligt på øens østlige del.

Undervisning i tilknytning til Aalborg kommunes naturture samt anden form for naturinformation

Naturture

Aalborg kommune har flere former for undervisning i biologi og naturkendskab. Kommunens arrangementer og ture på Egholm har alle det helt overordnede formål at fremme et grundlæggende kendskab til naturen og at give positive oplevelser, der fremmer den enkeltes læring og naturforståelse.

Formålene er:

- at give konkret inspiration til fysiske og sundhedsfremmende aktiviteter, og konkret angive, hvordan vi værner om vore fælles natur.- værdier
- at fremme kendskabet til den del af EU-habitatområdet Nibe Bredning, som Egholm delvis er omfattet af
- at fremme kendskabet til Bern- og Bonnkonventionen, der beskytter arter, der findes eller forekommer på træk på Egholm

Næppe noget andet sted i kommunen findes der en så velegnet lokalitet til ovennævnte formål, som det er tilfældet på Limfjordsøen Egholm.

.....

Konklusion

Egholm udgør et væsentligt aktiv i forbindelse med undervisning i biologi og naturkendskab. Egholms bynære beliggenhed og egenart som en ø bevirker, at øen er et af Aalborg Kommunes vigtigste aktiver, i forbindelse med skolebørns undervisning i biologi og naturforståelse. Øen har tilsvarende værdi for større grupper af voksne, der deltager i kommunens offentlige naturvandring på øen.

Selvom langt størstedelen af Egholms areal på omkring 605 ha er opdyrket som agerland, så findes der alligevel på øens strandenge, på de

udyrkede arealer, i øens skove og langs markvejene og på det lave vand øen rundt, en særdeles spændende og varieret naturlig plante- og dyreverden, som er udgangspunkt for undervisningen i biologi og naturkendskab. De gode bybusruter til færgen og selve færgeturen til øen er også en fordel for undervisningen.

....."

Fredningsnævnets begrundelse og resultat:

Fredningsnævnet har ved sagens behandling lagt til grund, at sagsrejseren set i lyset af de påtænkte planer om etablering af en 3. motorvejsforbindelse har tilsigtet en permanent sikring og udvikling af Eggholms natur- og landskabsværdier samt rekreative kvaliteter i nærheden af Danmarks 4. største by og således har rejst sagen med det hovedformål at undgå, at en etablering af en motorvejsforbindelse griber forstyrrende ind på øens naturværdier.

Fredningsnævnet har under sagens behandling søgt nærmere oplyst i hvilket omfang, der på Eggholm måtte være forekomster af dyrearter, hvis tilstedeværelse på Eggholm bør sikres og understøttes med fredning. Ligeledes har fredningsnævnet søgt nærmere oplysninger om i hvilket omfang en fredning vil tilgodese øens rekreative formål set i lyset af den nære beliggenhed ved Danmarks 4. største by.

Efter at have indhentet yderligere oplysninger må fredningsnævnet lægge til grund, at en væsentlig del af øen er omfattet af strandbeskyttelseslinien, og naturbeskyttelseslovens § 3 (strandenge). Endvidere lægger fredningsnævnet til grund, at fredningsforslaget også i dets reviderede udgave i vidt omfang åbner mulighed for en bevarelse af status quo i henseende til landbrugs- og skovdrift. Yderligere lægger fredningsnævnet til grund, at de rekreative interesser, der knytter sig til øen og dens nære beliggenhed ved Aalborg i tilstrækkeligt omfang kan tilgodeses, uanset om de områder, der for en væsentlig del er ejet af Aalborg kommune er undergivet fredning eller ikke.

Særskilt bemærkes vedrørende de fremhævede dyrearter, Strandtudse

og Lysbuget Knortegås, at fredningsnævnet efter de indhentede oplysninger fra Miljøministeriet (Miljøcenter Aalborg), finder, at det må antages, at disse dyrearters tilstedeværelse og udvikling på Egholm vil være tilstrækkeligt beskyttet af de allerede eksisterende offentretlige reguleringer på Egholm og den påtænkte VVM redegørelse i forbindelse med et eventuelt motorvejsbyggeri.

Med henvisning til ovenstående og idet fredningsnævnet lægger til grund, at de hensyn, der kan tale for at værne øens natur- og miljø så samfundsudviklingen kan ske på et bæredygtigt grundlag i respekt for dyre- og plantelivet under de givne omstændigheder ikke forudsætter, at der sker fredning, hvorfor

bestemmes

Det af Danmarks Naturfredningsforening den 17. november 2006 fremsatte forslag til fredning af øen Egholm afvises.

Fredningsnævnet for Nordjylland, sydøstlige del.

Dato

Holger L. Holm

Carsten Michelsen

Erik Drejer